

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ від «___» _____ 2025 р.
№ _____

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

A Освіта
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
(код та найменування спеціальності)

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

A4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
(назва предметної спеціальності)

**К и ї в
2025**

I. Преамбула

Тимчасовий стандарт вищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань – А Освіта, спеціальність – А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність – А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія).

Тимчасовий стандарт затверджено і введено в дію наказом ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка від «___»___ 2025 р. № ____.

Тимчасовий стандарт розроблений робочою групою, створеною відповідно до Розпорядження проректора з науково-педагогічної діяльності Андрія Гожика «Щодо розроблення проєктів стандартів Університету за рівнями вищої освіти і спеціальностями у зв'язку із затвердженням нового переліку спеціальностей» № 105 від 19.12.2024 р. у складі:

Кравченко
Владислав
Миколайович кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри експериментальної фізики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Гаврюшенко
Дмитро
Анатолійович доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри молекулярної фізики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Заседка Людмила
Миколаївна кандидат фізико-математичних наук, заслужений вчитель України, вчитель фізики Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Тимчасовий стандарт розглянуто та погоджено науково-методичною радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № ____ від «___»___ 2025 р.).

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти за спеціальністю “Середня освіта (Фізика та астрономія)”, за необхідності - додаткова спеціальність (предметна

	спеціальність / спеціалізація)
Професійна(і) кваліфікація(ї)	Вчитель-бакалавр фізики та астрономії закладу загальної середньої освіти
Академічні права випускників	Мають право здобувати вищу освіту на наступному (магістерському) рівні, а також здобувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) та предметною спеціальністю А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)

Обсяг освітньої програми бакалавра спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) та предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія) на основі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС.

Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, здобуті за попередньою освітньою програмою підготовки молодшого бакалавра. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не може перевищувати 120 кредитів ЄКТС.

Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, здобуті за попередньою освітньою програмою першого – третього рівнів вищої освіти.

Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, здобуті за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не може перевищувати

30 кредитів ЄКТС для осіб, що здобули фахову передвищу освіту на основі базової середньої освіти за освітньо-професійною програмою обсягом менше, ніж 240 кредитів ЄКТС;

60 кредитів ЄКТС в інших випадках.

Визнаватися можуть виключно результати попереднього навчання за освітньо-професійною програмою фахової передвищої освіти, що відповідають вимогам п'ятого або шостого рівня Національної рамки кваліфікацій.

IV. Мінімальний обсяг практичної підготовки для освітньо-професійних програм

Обсяг навчальних і виробничих практик має становити не менше 24 кредитів ЄКТС.

V. Опис предметної області

Об'єкти вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти.

Цілі навчання для здобувача освіти: набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі педагогічної діяльності у сфері базової середньої освіти.

Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, наукові концепції та принципи, що є основою процесу викладання і навчання, виховання та розвитку здобувачів середньої освіти.

Методи, методики та технології: психолого-педагогічні методи викладання і навчання, виховання й розвитку; методики викладання і навчання фізики та астрономії; класичні та інноваційні освітні технології; цифрові технології.

Інструменти, обладнання: навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів фізики та астрономії; мультимедійне обладнання, сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси та програмні продукти; бібліотечні ресурси, зокрема електронні.

VI. Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами за відповідною спеціальністю на відповідному рівні вищої освіти

Для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» можуть вступати особи, що здобули повну загальну середню освіту.

VII. Перелік обов'язкових компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти.
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного, інклюзивного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК7. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на</p>

	<p>основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК12. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.</p> <p>ЗК13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК14. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК15. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК16. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.</p> <p>ЗК17. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.</p> <p>ЗК18. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК19. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>ЗК20. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК21. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК22¹. Здатність захищати Батьківщину.</p>
Спеціальні компетентності	<p>СК1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.</p> <p>СК2. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички здобувачів освіти.</p> <p>СК3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти.</p> <p>СК4. Здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.</p>

¹ Обов'язкова для здобувачів освіти - громадян України, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти, і для яких, згідно із Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу», проходження базової підготовки є обов'язковим.

	<p>СК5. Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати.</p> <p>СК6. Здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.</p> <p>СК7. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.</p> <p>СК8. Здатність конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами.</p> <p>СК9. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан.</p> <p>СК10. Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність, сприяти розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.</p> <p>СК11. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей.</p> <p>СК12. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.</p> <p>СК13. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя.</p> <p>СК14. Здатність здійснювати оцінювання та аналіз результатів навчання здобувачів освіти, формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.</p> <p>СК15. Здатність розвивати у здобувачів освіти критичне мислення.</p> <p>СК16. Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти.</p> <p>СК17. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.</p> <p>СК18. Здатність використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів фізики та астрономії; мультимедійне обладнання.</p>
--	--

	<p>СК19. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.</p> <p>СК20. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>СК21. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.</p> <p>СК22. Здатність формувати в здобувачів освіти ціннісні ставлення.</p>
--	---

VIII. Перелік освітніх програм та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти за такими програмами, сформульований у термінах програмних результатів навчання

Для спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) регулювання не застосовується.

IX. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту.
Вимоги до атестаційного іспиту	Атестаційний іспит має оцінити рівень досягнення результатів навчання, визначених цим стандартом та освітньою програмою.

Атестація з метою присвоєння професійних кваліфікацій здійснюється у порядку, визначеному професійним стандартом.

X. Додаткові вимоги та обмеження для міждисциплінарних освітніх програм

Для міждисциплінарних освітньо-професійних програм для спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) в освітній кваліфікації необхідно забезпечити набуття здобувачами вищої освіти не менше 50% компетентностей, визначених цим стандартом за умови, що разом з іншими вимогами освітньої програми вони забезпечують набуття визначеної цим стандартом інтегральної компетентності.

XI. Вимоги законодавства та/або професійних стандартів, необхідні для здобуття відповідних професійних кваліфікацій

У цьому Тимчасовому стандарті вищої освіти враховані вимоги професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», які є важливими для урахування при побудові та реалізації освітніх програм:

Наказ Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29 серпня 2024 р.

«Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

ХІІ. Додаткові вимоги до освітніх програм зі спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Для спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) регулювання не застосовується.

ХІІІ. Перелік нормативних документів, на яких базується Тимчасовий стандарт вищої освіти:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 27.03.2025 № 512 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/03/27/nakaz-mon-512-vid-27-03-2025.pdf>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» від 01.02.2021 № 128. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-21#Text>
6. Наказ Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (із змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2025 № 188). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.02.2025 № 192 «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізацій предметної спеціальності А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із

зазначенням мови)), спеціалізацій спеціальностей А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями), за якими здійснюється розміщення державного (регіонального) замовлення» (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0322-25#Text>

10. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf

Пояснювальна записка до Тимчасового стандарту вищої освіти

Тимчасовий стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки бакалаврів за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметною спеціальністю А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія) стосовно:

- обсягу освітньої програми, необхідного для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія);

- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою;

- переліку обов'язкових компетентностей випускника;

- форм атестації здобувачів вищої освіти;

- вимог до створення міждисциплінарних освітніх програм.

Вимоги до компетентностей відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Тимчасовим стандартом компетентностей та дескрипторів НРК.

Університет самостійно визначає перелік результатів навчання, освітніх компонентів, форм організації освітнього процесу, видів навчальних занять, необхідних для задоволення визначених Тимчасовим стандартом вимог.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Тимчасовим стандартом компетентностей. Наведений в Тимчасовому стандарті перелік компетентностей не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до результатів навчання.

Присвоєння професійних кваліфікацій для галузі А регламентується відповідними професійними стандартами.

Професійна кваліфікація присвоюється здобувачам вищої освіти, що успішно завершили освітні програми, сформовані відповідно до даного Тимчасового стандарту.

Професійна кваліфікація, її рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій: Вчитель-бакалавр фізики та астрономії закладу загальної середньої освіти, 6 рівень НРК.

Невичерпний перелік професій, за якими можуть працювати випускники освітніх програм, сформованих відповідно до даного Тимчасового стандарту (за класифікатором професій ДК 003:2010):

- 2320 Вчитель фізики та астрономії закладу загальної середньої освіти;

- 2320 Вчитель фізики та астрономії спеціалізованого закладу загальної середньої освіти;

- 2321 Викладач фізики та астрономії закладу професійної (професійно-технічної) освіти;

2322 Викладач фізики та астрономії закладу фахової передвищої освіти.

Таблиця 1

**Матриця відповідності визначених Тимчасовим стандартом
компетентностей навчання дескрипторам НРК**

Класифікація компетент- ностей за НРК	Знання	Уміння/Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	Зн1 Концептуальні наукові та практичні знання Зн2 Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Ум1 Поглиблені когнітивні та практичні уміння / навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації К2 Збір, інтерпретація та застосування даних К3 Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	АВ1 Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами АВ2 Спроможність нести відповідальність за робочих та/або навчальних контекстах АВ3 Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти АВ4 Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп АВ5 Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1, Зн2		К3	АВ3
ЗК2		Ум1	К2	АВ2, АВ3,
ЗК3	Зн1		К1, К3	
ЗК4	Зн1		К1, К3	
ЗК5	Зн1, Зн2		К2	
ЗК6		Ум1	К1, К3	АВ3
ЗК7		Ум1	К1, К3	АВ2, АВ3
ЗК8	Зн1	Ум1	К1, К3	АВ3
ЗК9	Зн1, Зн2		К2, К3	АВ5
ЗК10	Зн1, Зн2		К1, К3	АВ3
ЗК11	Зн2		К2	АВ3
ЗК12		Ум1	К1	АВ2, АВ3
ЗК13	Зн2	Ум1	К1, К2	АВ3, АВ5
ЗК14	Зн2	Ум1	К1, К2, К3	АВ2, АВ3
ЗК15	Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3
ЗК16	Зн2		К3	АВ3
ЗК17	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК18		Ум1	К2	
ЗК19	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3, АВ4
ЗК20	Зн1, Зн2		К1, К3	АВ3
ЗК21	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3
ЗК22	Зн1	Ум1	К1, К2, К3	АВ1, АВ2, АВ4
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	Зн1, Зн2			АВ1, АВ4
СК2	Зн1, Зн2		К1	АВ4
СК3	Зн1, Зн2	Ум1		АВ4
СК4	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ3, АВ4
СК5	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1
СК6	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К3	АВ1, АВ4
СК7	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К3	АВ4
СК8	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ2, АВ4
СК9	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ4

CK10	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ3, АВ4
CK11	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ4
CK12	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ4
CK13	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ3, АВ4
CK14	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3, АВ4
CK15	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ4
CK16	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ1, АВ4
CK17	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ4, АВ5
CK18	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1, АВ4
CK19	Зн1, Зн2	Ум1	К2	АВ1, АВ5
CK20	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1, АВ4, АВ5
CK21	Зн1, Зн2	Ум1	К2, К3	АВ2, АВ5
CK22	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ3, АВ4